Ukmergės rajono savivaldybės administracija
GAUTA Nr. 11-2033
2016 m. gegužės 31 d.

Ž. Kuzmickienei
R. Jurgilaičiui
A. Facevičiui

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Pts st. Facevičiui 2016-06-02

Ukmergės rajono savivaldybei
El. p. savivaldybe@ukmerge.lt

2016-05-31 Nr. 4-01-4376

Gerb. S. Jackūnui,
K. Kondratskaičiui
2016 06 02

IŠVADA DĖL UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, atliko korupcijos rizikos analizę šiose Ukmergės rajono Savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) veiklos srityse:

1. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo, įmonės valdybos narių, įmonės stebėtojų tarybos narių atranka, teikimas, skyrimas, atšaukimas, sprendimų priėmimas, veiklos vertinimas.

2. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo darbo užmokesčio administravimo procedūrų organizavimas.

3. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ veiklos ir jos priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimas.

Korupcijos rizikos analizės atlikimo pagrindas: 2015 m. gegužės 25 d. rašte Nr. 4-01-3926 nurodytas sprendimas.

Korupcijos rizikos analizę atliko: STT Korupcijos prevencijos valdybos Korupcijos rizikos skyriaus vyriausioji specialistė Aistė Aleknienė.

Korupcijos rizikos analizė pradėta: 2015 m. lapkričio 23 d.

Korupcijos rizikos analizė baigta: 2016 m. gegužės 6 d.

Nurodytose Savivaldybės veiklos srityse korupcijos rizikos analizė atlikta pirmą kartą.

Analizuotas laikotarpis 2014–2015 metai.

6.21

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS TURINYS

1. Korupcijos rizikos analizės apimtis ir metodai 3

2. Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo procedūras 4

2.1. Dėl UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos 5

2.2. Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos UAB „Ukmergės šiluma“ kolegialaus valdymo organo (valdybos) formavimo tvarkos 8

3. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimas 14

3.1. Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ finansinės veiklos kontrolės 14

3.2. Dėl Savivaldybės veiklos organizuojant jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo darbo užmokesčio administravimo procedūras 16

3.3. Visuomenės informavimas 19

Motyvuotos išvados 23

Pasiūlymai 26

Priedai:

1 priedas. Atliekant korupcijos rizikos analizę įvertinti teisės aktai ir dokumentai 30

2 priedas. Pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas 32

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Tikslas

Įvertinti Savivaldybės vykdomos priežiūros įtaką Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ veiklai ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidų korupcijai pasireikšti šiose Savivaldybės įmonės administravimo srityse (įmonės kolegialių organų formavimas, įmonės administravimas, priežiūra ir kontrolė) ir pateikti pasiūlymus, kurie galėtų padėti valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius, taip pat didintų korupcijos prevencijos veiksmingumą.

Uždaviniai

1. Nustatyti Savivaldybės lygmens teisinio reglamentavimo trūkumus, organizuojant Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių (UAB „Ukmergės šiluma“) valdymo, administravimo ir kontrolės procedūras.

2. Išanalizuoti Savivaldybės pateiktus procedūrų dokumentus, kuriuose atsispindi Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo, administravimo ir kontrolės procedūrų praktinis atlikimas bei nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.

3. Pasiūlyti Savivaldybei korupcijos rizikos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas

Savivaldybės veiklą jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ veiklos srityse reglamentuojantys teisės aktai ir vykdytų administracinių procedūrų dokumentai.

Subjektas

Ukmergės rajono savivaldybės administracija.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir administracinių procedūrų dokumentų turinio analizė.

2. Viešai prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas: Savivaldybės interneto tinklalapis, Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ interneto tinklalapis, informacija žiniasklaidoje.

Atliekant korupcijos rizikos analizę įvertinti dokumentai ir informacija, nurodyti 1 priede.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jei Savivaldybė prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.

2. SAVIVALDYBĖS VEIKLA ORGANIZUOJANT UAB „UKMERGĖS ŠILUMA“ VALDYMO PROCEDŪRAS

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punkte yra įtvirtinta savarankiška, t. y. įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija – *šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas.* Šios funkcijos turinys (šilumos tiekimo organizavimo funkcijos kontekste), yra apibrėžiamas Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme, kuris nustato šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę. Pažymėtina, kad Ukmergės rajono gyventojams 2013–2015 m. šilumos tvarkymo veiklą vykdė Ukmergės rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė), reguliavimo sričiai priklausanti įmonė UAB „Ukmergės šiluma“, kurios 99,98 proc. akcijų valdo Savivaldybė, o 0,02 proc. akcijų valdo fiziniai asmenys. UAB „Ukmergės šiluma“ veiklos tikslai ir rūšys yra paslaugų teikimas, aprūpinant vartotojus šiluma bei karštu vandeniu, komercinė veikla, statybos, remonto darbai, prekyba ir kita veikla, kuri neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisės aktams.[1] Pažymėtina, kad ši įmonė eksploatuoja 15 katilinių, šilumos įrenginių sumontuota galia siekia 38,4 megavato (MG), metinė gamyba – 69 tūkst. MG, o šiluma tiekiama 7 249 vartotojams[2].

Pažymėtina, kad Savivaldybės kompetencija jos reguliavimo sričiai priskirtose įmonėse, kurių teisinė forma yra akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė (šiuo atveju – UAB „Ukmergės šiluma“), veikiančių kolegialių organų, t. y. *įmonės vadovo*, vienasmenio valdymo organo ir *įmonės valdybos*, įmonės kolegialaus valdymo organo, formavimo srityje grindžiama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo normomis, o Savivaldybės įgaliojimų apimtys jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių valdymo srityse yra reglamentuojamos įmonių įstatuose. Savivaldybė gali daryti lemiamą įtaką jos reguliavimo sričiai priskirtoms įmonėms ne tik dėl to, kad yra jų savininkė, bet ir dėl įgaliojimų, kuriuos pagal įmonės veiklą reglamentuojančius įstatus turi įmonių valdymo struktūrose[3]. STT, vadovaudamasi Korupcijos prevencijos įstatymo ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos nuostatomis, analizavo Savivaldybės veiklą, vykdant UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo organizavimą. Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybių valdomų įmonių valdymo kokybė, su ja susijusios problemos suponuotos nepakankamos kontrolės ir priežiūros politikos, veiklos skaidrumo trūkumo, galimos neefektyvios veiklos ir turto panaudojimo kelia susirūpinimą tiek nacionaliniu, tiek ir tarptautiniu lygmeniu[4]. Pripažįstama, kad viena iš esminių tokio valstybės valdomų įmonių veiklos

---

[1] Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro informacija (žiūrėta 2016-03-09).
[2] Prieiga per internetą http://www.gzeme.lt/?s_id=1&n_id=9165
[3] Prieiga per internetą: https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=2006
[4] OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises 2015 Edition// http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/2615061e.pdf?expires=1464294532&id=id&accname=guest&checksum=5444816BC1B1B689C8F1812AFBA007B2

neefektyvumo priežasčių – esama jų valdymo sistema, kuri neskatina savivaldybių valdomų įmonių veikti efektyviai ir skaidriai.

Todėl skaidrus[5], aiškus ir tinkamas Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma" valdymo procedūrų teisinis reglamentavimas ir praktinis įgyvendinimas turi didelę reikšmę formuojant antikorupcinę aplinką.

2.1. Dėl UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – Akcinių bendrovių įstatymas), 2 str. 1 dalyje bendrovė yra apibrėžiama kaip įmonė, kurios įstatinis kapitalas padalytas į dalis, vadinamas akcijomis. Taip pat Akcinių bendrovių įstatyme reglamentuota, kad bendrovės akcininkai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie turi įsigiję bendrovės akcijų, o kiekvienas akcininkas bendrovėje turi tokias teises, kokias suteikia jam nuosavybės teise priklausančios bendrovės akcijos. Bendrovė turi turėti visuotinį akcininkų susirinkimą ir vienasmenį valdymo organą – bendrovės vadovą. Detali Akcinių bendrovių įstatymo nuostatų, reglamentuojančių įmonių, kurių teisinė forma yra akcinė bendrovė ar uždaroji akcinė bendrovė, (toliau – bendrovės) vadovų atranką ir skyrimo procedūras, analizė leidžia daryti išvadą, kad įstatymo leidėjas suteikia kompetenciją bendrovių vadovus rinkti (ir atšaukti):

- įmonėje veikiančiam kolegialiam valdymo organui – valdybai (Įstatymo 34 str. 2 d.);
- visuotiniam akcininkų susirinkimui (tik tokiu atveju, jei įmonėje nėra sudaryta nei stebėtojų taryba, nei valdyba) (Įstatymo 20 str. 1 d. 3 p.);
- įmonėje veikiančiam kolegialiam priežiūros organui – stebėtojų tarybai (tik tokiu atveju, jei įmonėje nėra sudaryta valdyba) (Įstatymo 32 str. 1 d. 1 p.).

Korupcijos rizikos analizės metu vykdant viešai prieinamos informacijos apie Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtą bendrovę UAB „Ukmergės šiluma", analizę[6] ir stebėseną, nustatyta, kad nuo 2010-07-12 iki 2015-05-29 įmonės vadovo pareigas ėjo R. R., o nuo 2015-06-01 UAB „Ukmergės šiluma" vadovo pareigas eina V. P.

Siekiant antikorupciniu požiūriu įvertinti UAB „Ukmergės šiluma" vadovo skyrimo į pareigas procedūrų praktinį atlikimą 2015 metais, atlikta detali šios įmonės vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas procedūrų praktinio vykdymo analizė.

Analizės metu nustatyta, jog vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu ir bendrovės UAB „Ukmergės šiluma" įstatais, šios bendrovės vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas procedūras 2015 metais vykdė bendrovėje veikiantis kolegialus valdymo organas – valdyba. Nors vadovo skyrimo

---

[5] Valstybės valdomų įmonių skaidrumas ir informacijos atskleidimas padeda parodyti, kad politinė kontrolė vykdoma tinkamai ir pateikiami visuomenei aiškūs tikslai// https://www.vkontrole.lt/failas.aspx?id=2006

[6] Savivaldybės interneto tinklalapyje www.ukmerge.lt ir UAB „Ukmergės šiluma" tinklalapyje skelbiama informacija bei Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registrų skelbiama informacija.

procedūrų pažeidimų bendrovės valdybai skiriant vadovą į pareigas, nebuvo nustatyta, darytina prielaida, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos bendrovės UAB „Ukmergės šiluma" valdybai vykdant šios bendrovės vadovo atrankos ir skyrimo procedūras gali pasireikšti korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

1) 2015 metais vykusios UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos procedūrų metu nebuvo vykdomos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. 6 dalies nuostatos[7], nes šios Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos bendrovės kolegialaus valdymo organo (valdybos) nariai, pavyzdžiui, bendrovės UAB „Ukmergės šiluma" valdybos pirmininkas, siekdamas įvertinti pretendentų patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę šioje Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtoje bendrovėje[8], nesikreipė į STT su prašymu pateikti informaciją apie asmenis, siekiančius eiti UAB „Ukmergės šiluma" vadovo pareigas.

2) Atlikus Savivaldybės vidaus teisės aktų, reglamentuojančių jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų atrankos, teikimo ir skyrimo procedūras, analizę, galima daryti išvadą, jog juose nėra reglamentuota, kaip turėtų būti vykdomos Savivaldybės bendrovių vadovų atrankos procedūros, apsiribojama abstrakčia nuostata, kad vadovus skiria ir atleidžia bendrovių valdybos. Galimybė vykdyti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių, kurių vienintelė arba valdanti daugiau kaip 50 procentų akcijų yra pati Savivaldybė, vadovų atranką viešojo konkurso būdu, pavyzdžiui, visų pirma skelbiant informaciją apie organizuojamą atranką Valstybės tarnybos departamento, Savivaldybės ir (ar) pačių bendrovių (UAB „Ukmergės šiluma) interneto svetainėse, nenumatyta.

3) Akcinių bendrovių įstatyme, Savivaldybės priimtuose vidaus teisės aktuose bei UAB „Ukmergės šiluma" įstatuose nėra reglamentuoti nei bendrieji, nei specialieji kvalifikaciniai ir (ar) vadovavimo patirties reikalavimai asmenims, siekiantiems eiti Savivaldybės valdomų akcinių ir (ar) uždarųjų akcinių bendrovių (taip pat ir UAB Ukmergės šiluma"), vadovų pareigas[9]. Pavyzdžiui,

---

[7] *Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. 6 dalyje yra įtvirtinta nuostata, jog „<...>Rašytinio prašymo, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba pateiktų informaciją apie asmenis, kuriuos rengiamasi skirti į <...>", „<...>* ***valstybės ar savivaldybių įmonių, kuriose valstybei ar savivaldybei priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, vadovų ir jų pavaduotojų pareigas,*** *pateikimas yra privalomas.* Prašymą pateikti informaciją pasirašo į pareigas asmenį skiriantis subjektas ar jo įgaliotas asmuo <...>".

[8] Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. įtvirtinta nuostata, reglamentuojanti, jog informacija apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, pateikiama į pareigas asmenį skiriančiam ar paskyrusiam valstybės ar savivaldybės įstaigos ar įmonės vadovui, kolegialiam valdymo organui arba valstybės politikui siekiant įvertinti asmens patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę valstybės ar savivaldybės įstaigose ar įmonėse. Informacija apie asmenį renkama, teikiama ir vertinama neatsižvelgiant į tai, ar jis atitinka įstatymuose numatytus specialius nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, ar ne.

[9] Atkreiptinas dėmesys, kad nors V. P. UAB „Ukmergės šiluma" direktoriaus pareigas buvo pavesta eiti nuo 2015-06-01, (UAB „Ukmergės šiluma" valdybos 2015-05-29 posėdžio protokolas Nr. 7), tik UAB „Ukmergės šiluma" direktoriaus pareiginiuose nuostatuose Nr. 1, patvirtintuose UAB „Ukmergės šiluma' valdybos 2015-11-19 posėdžio metu (protokolo Nr. 12), yra nustatyta, *kad „<...> UAB „Ukmergės šiluma" direktoriumi gali būti asmuo, turintis aukštąjį universitetinį ekonominį ir (ar) techninį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip 3 metų vadovavimo darbo patirtį* <...>". Taip pat Direktorius „<...> *turi pasižymėti loginiu mąstymu, analitiniais sugebėjimais, organizuotumu, tikslo siekimu, diplomatijos įgūdžiais, iniciatyvumu, atsakingumu, sąžiningumu, sugebėjimu spręsti problemas ir priimti sprendimus* <...>". Antikorupciniu požiūriu papildomai įvertinus UAB „Ukmergės šiluma" direktoriaus pavaduotojo (plėtrai ir investicijoms) pareiginius nuostatus Nr. 30, patvirtintus UAB „Ukmergės šiluma" valdybos 2015-05-12

Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklėse, (toliau – Taisyklės), patvirtintose 2014-04-02 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 13–468, yra reglamentuotos tik Savivaldybės, kuri yra akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių akcijų savininkė, turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimas, Savivaldybės administracijos direktoriaus, patikėjimo teise valdančio Savivaldybei nuosavybės teise priklausančias akcijas, teisės ir pareigos bei asmenų, kuriems nurodytoji institucija suteikia įgaliojimus atstovauti Savivaldybei, teisės ir pareigos.

4) Įvertinus Savivaldybės pateiktus dokumentus (UAB „Ukmergės šiluma“ valdybos 2015-05-29 posėdžio protokolas Nr. 7), kuriuose atsispindi šios bendrovės vadovo atrankos ir paskyrimo procedūrų praktinis atlikimas, nustatyta, kad nors valdybos protokole yra nurodoma kandidato į bendrovės vadovus pavardė ir balsavusių „už“ pristatytą kandidatą valdybos narių skaičius, pasigesta konkrečių bei argumentuotų valdybos motyvų skirti konkretų asmenį bendrovės vadovu. Atsižvelgiant į tai, kad nesant oficialiai įformintų sprendimų motyvų mažėja atskaitomybės ir kontrolės galimybės, ši UAB „Ukmergės šiluma“ valdybos veiklos protokolavimo praktika laikytina korupcijos riziką didinančia aplinkybe ir yra taisytina.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad vadovaujantis šiuo metu galiojančiu teisiniu reglamentavimu, Savivaldybės valdomų įmonių, kurių teisinė forma yra akcinė arba uždaroji akcinė bendrovė, valdybos be jokios atrankos procedūros, gali nevaržomai pasirinkti ir nuspręsti, kuris konkretus subjektas gali eiti tam tikros bendrovės vadovo pareigas. Neišsamus teisinis reguliavimas, kuriame nėra numatyta pareigų vadovautis vidine ir išorine konkurencija, dėmesį skiriant vadovavimo kompetencijų nustatymui, neatitinka atvirumo, skaidrumo ir konkurencingumo principų, taip pat eliminuoja kitus dalyvius, nes nesudaro vienodų sąlygų konkuruoti dėl galimybės eiti vadovo pareigas, mažina Savivaldybės valdomų bendrovių vadovų skyrimo procedūrų skaidrumą ir atvirumą, visuomeninę kontrolę, nepakankamai užtikrina, kad Savivaldybės valdomų bendrovių vadovų pareigas eitų tinkamą kvalifikaciją ir vadovavimo kompetenciją turintys asmenys.

PASIŪLYMAI

1. Siekiant įvertinti asmens patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtose bendrovėse (vykdant bendrovių vadovų atrankos procedūras), užtikrinti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPĮ) 9 str. nuostatų vykdymą, pavyzdžiui, įpareigojant Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių

---

posėdžio metu (protokolo Nr. 5) yra tik nustatyta, kad „<...> Direktoriaus pavaduotoju skiriamas asmuo, turintis aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 metų vadovo darbo patirtį, turintis gerą iškalbą, reprezentavimo gebėjimus, socialinius įgūdžius, nepriekaištingą reputaciją, bendravimo su žiniasklaida išmanymą ir patirtį <...>“.

valdybas kreiptis į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės, pateikimo.

2. Siekdami kokybiškai ir efektyviai įgyvendinti KPĮ 9 straipsnio nuostatą dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas savivaldybėje, savivaldybės įstaigoje ar įmonėje pateikimo, rekomenduojame sudaryti sąrašą pareigybių (savivaldybės administracijoje, savivaldybės įstaigose ir įmonėse), į kurias, prieš skirdama asmenį, savivaldybė, savivaldybės įstaiga ar įmonė pateiks rašytinį prašymą Specialiųjų tyrimų tarnybai dėl informacijos apie šias pareigas siekiantį eiti asmenį.

3. Taip pat siūlome informuoti visuomenę apie savivaldybės vykdomą antikorupcinę veiklą, skaidrumą ir pastangas, kad savivaldybės administracijoje, savivaldybės įstaigose ir įmonėse dirbtų tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, ir minėtą sąrašą skelbti savivaldybių interneto tinklalapiuose, nuolat jį peržiūrėti ir atnaujinti.

4. Savivaldybei svarstyti galimybę priimti vidaus teisės aktą ir nustatyti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių, kurių teisinė forma yra akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, vadovų atrankos procedūros tvarką, įvardinti ir (ar) nustatyti bendruosius kvalifikacinius (ar vadybos patirties) reikalavimus ir (ar) kriterijus asmenims, siekiantiems eiti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų pareigas ir rekomenduoti juo vadovautis UAB „Ukmergės šiluma“ valdybą.

5. Svarstyti galimybę patvirtinti rekomendacinio pobūdžio bendrąsias Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų atrankos gaires, nustatančias pagrindinius bendrovių vadovų atrankos principus (konkurencingus atrankos reikalavimus, atitinkančius darbo rinkos realijas) ir rekomenduoti juo vadovautis UAB „Ukmergės šiluma“ valdybą.

6. Siekiant užtikrinti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdymo skaidrumą, stiprinti visuomeninę kontrolę, skelbti bendrovių valdybų priimtus sprendimus dėl bendrovių vadovų atrankos ir skyrimo Savivaldybės ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto tinklalapiuose.

7. Užtikrinti, kad visais atvejais UAB „Ukmergės šiluma“ (ir kitų savivaldybės bendrovių) valdybų protokoluose būtų fiksuojami priimamų sprendimų motyvai, pateikiami paaiškinimai, išsakytos pastabos, kiekvieno nario atskiroji nuomonė ir kita antikorupciniu požiūriu skaidriai valdybų veiklai reikšminga informacija.

2.2. Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos UAB „Ukmergės šiluma“ kolegialaus valdymo organo (valdybos) formavimo tvarkos

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo aktualioje redakcijoje reglamentuota, jog Bendrovėje gali būti sudaromas kolegialus priežiūros organas – stebėtojų taryba ir kolegialus

valdymo organas – valdyba. Akcinėje bendrovėje turi būti sudaromas bent vienas kolegialus organas – stebėtojų taryba arba valdyba. Jeigu bendrovėje nesudaroma valdyba, valdybos kompetencijai priskirtas funkcijas atlieka bendrovės vadovas, išskyrus šio Įstatymo nustatytas išimtis. Valdybą renka stebėtojų taryba bendrovės įstatuose nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų, laikotarpiui. Jeigu stebėtojų taryba nesudaroma, valdybą renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Reikalavimai valdybų sudėčiai minėtame įstatyme detaliau nėra reglamentuojami.

Atkreiptinas dėmesys, jog nors Akcinių bendrovių įstatyme nėra nustatytų bendrųjų ir kvalifikacinių reikalavimų, kuriuos turėtų atitikti valdybų nariais skiriami ar jais tapę fiziniai asmenys, o Lietuvos Respublikos įstatyminė bazė detaliai nereglamentuoja ir savivaldybių įmonių valdymo struktūrų veikimo priežiūros sistemos vadybos efektyvumo, Savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-04-02 įsakymu Nr. 13–468 patvirtintose Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklėse, be kitų procedūrų, yra reglamentuoti Savivaldybės reguliavimo sričiai priklausančių bendrovių valdybų kvalifikacijos ir reputacijos[10] reikalavimai. Pažymėtina, kad nors dauguma šiose Taisyklėse įtvirtintų teisės normų yra tipinės ir atitinkančios Lietuvos Respublikos teisės aktuose įtvirtintą teisinį reglamentavimą ir tokio pobūdžio teisės aktų esmę (ir praktiką), atkreiptinas dėmesys į šiuos korupcijos riziką kolegialių organų (valdybų) formavimo procedūrose, didinančius veiksnius:

1) Taisyklėse nėra reglamentuotos bendrovių valdybų formavimo tvarkos procedūros, t. y. detaliau neįvardijama, kokie subjektai (pavyzdžiui, Savivaldybės administracijoje dirbantys karjeros valstybės tarnautojai, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, asmenys, nesantys valstybės tarnautojais, kiti asmenys ir pan.) ir kiek konkrečiai Savivaldybės valstybės tarnautojų (ar kitų specialistų) Savivaldybė gali deleguoti į jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialius valdymo organus[11]. Pavyzdžiui, korupcijos rizikos analizės atlikimo metu susipažinus su UAB „Ukmergės šiluma“ pateiktais dokumentais, kuriuose atsispindi šios bendrovės kolegialaus valdymo organo (valdybos) formavimo procedūrų praktinis atlikimas 2015 metais, nustatyta, kad 2016-03-09 duomenimis[12], UAB „Ukmergės šiluma“ valdybą sudarė 3 nariai: Savivaldybės Viešosios tvarkos ir aplinkosaugos skyriaus vedėja Z. M., paskyrimo (išrinkimo) data 2015-07-31[13], Savivaldybės administracijos direktorius S. J., paskyrimo (išrinkimo) data 2013-07-11 ir Ukmergės miesto bendruomenės narys J. I. B., paskyrimo (išrinkimo) data 2012-04-30. STT nuomone, atskirų Savivaldybės bendrovių valdybų sudarymo praktika, kai valdybos (nagrinėjamu atveju, UAB „Ukmergės šiluma“), daugiausia susideda tik iš Savivaldybės administracijoje dirbančių valstybės

[10] Pavyzdžiui, Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklių 24 p. yra reglamentuota, kad Stebėtojų tarybos ar Valybos nariu negali būti asmuo, kuriam neišnykęs teistumas, o 26 p. įtvirtinta nuostata, kad asmuo atšaukiamas iš Stebėtojų tarybos ar Valdybos narių, jeigu „<...> jis yra atleistas iš pareigų <...>“.

[11] Taisyklėse apsiribojama tik kandidatų į Stebėtojų tarybos ar Valdybos narius bendrųjų kvalifikacinių reikalavimų nustatymu bei jų atsakomybe bei atskaitomybe.

[12] Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre pateikta informacija.

[13] Nuo 2013-06-03 iki 2015-08-12 į UAB „Ukmergės šiluma“ valdybos sudėtį įėjo Savivaldybės Statybos ir infrastruktūros skyriaus vyr. specialistas A. Š.

tarnautojų, yra nepakankama skaidriam ir efektyviam įmonės valdymui užtikrinti, kadangi valstybės tarnyboje dirbantys asmenys turi įsipareigojimus Savivaldybei. Be to, kai į įmonių valdybas daugiausia yra deleguojami tik savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos valstybės tarnautojai, balsuojantys pagal Savivaldybės duotus įgaliojimus[14], neužtikrinama pakankamai efektyvi ir kvalifikuota Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių veikla, visuomenės interesų atstovavimas. Pažymėtina, kad valdyba turi sugebėti priimti objektyvius, nepriklausomus ir visuomenės interesus atitinkančius sprendimus. Valdybos nariai turėtų atlikti savo pareigas, vadovaudamiesi aiškiomis taisyklėmis, kurios turi pabrėžti visų valdybos narių pareigą būti lojaliems Savivaldybei ir jos akcininkams bei reglamentuoti potencialius interesų konfliktus, kai valdybos narys yra išrenkamas Savivaldybės. Mažiausiai pusė valdybos narių turėtų būti nepriklausomi arba bent savarankiški, nešališki. Tai taip pat reiškia, kad valdybos nariai, atlikdami savo pareigas, neturėtų būti veikiami jokių politinių interesų.

2) STT atkreipia dėmesį, jog valdybų sprendimai gali būti priimami, jeigu už juos balsuoja 2/3 ar daugiau posėdžiuose dalyvaujančių narių. Todėl, jei tam tikros įmonės valdyba (kaip UAB „Ukmergės šiluma") yra sudaryta tik iš trijų narių ir bent vienas iš jų nedalyvautų priimant sprendimą, o dalyvavusių (2) narių nuomonės dėl sprendimo išsiskirtų, sprendimai dėl įmonės tikslų įgyvendinimo (siekiant tenkinti viešąjį interesą) negalėtų būti priimami[15]. Šiuo atveju nebūtų

---

[14] STT, atlikusi, Lietuvos akcinių bendrovių įstatymo 34 str. „Valdybos kompetencija" 5 dalyje įtvirtintų teisės normų, įtvirtinančių nuostatą, jog „<...> Bendrovės įstatuose gali būti numatyta, kad valdyba, prieš priimdama šio straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytus sprendimus, turi gauti visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą <...>", analizę, Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklių 8 punkte įtvirtintos nuostatos, reglamentuojančios, jog „<...> įgaliojime įgyvendinti neturtines teises bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo metu nurodoma <...>", „<...> kaip įgaliotinis turi balsuoti kiekvienu visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkės klausimu, taip pat dėl sprendimų projektų, dėl papildomų kandidatų į visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo narius ar į visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo bendrovės vadovo pareigas <...>" klausimu <..>", taip pat, įvertinusi Savivaldybės pateiktus dokumentus, kuriuose atsispindi įgaliojimų suteikimo procedūros Savivaldybės valstybės tarnautojams, (įmonių kolegialių valdymo organų (valdybų) nariams dėl praktinio atlikimo nustatyta, jog praktiniame darbe Savivaldybės įmonių valdybų nariai (t. y. valstybės tarnautojai) paprastai yra įgaliojami dalyvauti įmonių susirinkimuose ir balsuoti taip, kaip nustatyta Ukmergės r. savivaldybės tarybos sprendimuose. Iš to darytina išvada, kad Lietuvos Respublikos teisinė bazė nenumato galimybės valdybų nariams savarankiškai ir (ar) savo nuožiūra balsuoti už tam tikrų su įmonių veikla susijusių sprendimų priėmimą. Iš to išplaukia išvada, jog balsavimo metu valdymo organo narys išreiškia ne savo, o juridinio asmens valią, įgyvendina ne savo, o juridinio asmens teisinį subjektiškumą. Tokiu būdu kolegialaus valdymo organo narys, atlikdamas veiksmus juridinio asmens vardu, veikia tik kaip struktūrinė juridinio asmens dalis (pats juridinis asmuo), o ne kaip atskiras teisės subjektas. Pažymėtina, kad nors valdymo organo narys ir yra teisės subjektas, tačiau jis savo valią išreiškia tik sutikdamas eiti valdymo organo nario pareigas. Šis sutikimas gali būti išreiškiamas tiek konkliudentiniais veiksmais, tiek ir pasirašant su juridiniu asmeniu sutartį dėl pareigų ėjimo. STT nuomone, kai Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių valdybų nariai balsuoja pagal įgaliojimą, kurį duoda Savivaldybė, paneigiama valdybos, kaip įmonės valdymo organo, prasmė.

[15] Pagal Akcinių bendrovių įstatymo 34 str., apibrėžiantį valdybos kompetenciją, valdyba turi teisę priimti tokius svarbius su įmonių valdymu susijusius sprendimus, kaip:

1) sprendimus bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve;

2) sprendimus steigti bendrovės filialus ir atstovybes;

3) sprendimus dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, investavimo, perleidimo, nuomos (skaičiuojama atskirai kiekvienai sandorio rūšiai), jeigu įstatuose nenurodyta kitokia vertė;

4) sprendimus dėl ilgalaikio turto, kurio balansinė vertė didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, įkeitimo ir hipotekos (skaičiuojama bendra sandorių suma), jeigu įstatuose nenurodyta kitokia vertė;

5) sprendimus dėl kitų asmenų prievolių, kurių suma didesnė kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, įvykdymo laidavimo ar garantavimo, jeigu įstatuose nenurodyta kitokia suma;

užtikrinamas tinkamas įmonės valdymas ir tai galbūt būtų palanku kitų juridinių asmenų interesams (galbūt susijusių su įmonės įgyvendinamomis funkcijomis ar veikla).

3) Kandidatų į Savivaldybės bendrovių kolegialių valdymo organų (valdybų) narius, atrankos kriterijai Taisyklėse yra reglamentuojami pernelyg abstrakčiai, nenustatyti specialieji atrankos kriterijai. Vienintelis Taisyklių 23.1. punkte įtvirtintas bendrasis atrankos kriterijus, t. y., bendrovių valdybų nariams keliamas kvalifikacinis reikalavimas – „turėti aukštąjį išsilavinimą", Taisyklėse nėra išsamiau detalizuojamas. Todėl ši interpretacinio pobūdžio nuostata, be papildomų paaiškinimų, gali kelti neaiškumų. STT nuomone, 23.1. punkte reglamentuotas kriterijus yra tik bendro pobūdžio, nustatytas neatsižvelgiant į parengtus konkrečios bendrovės verslo planus, ar atlikus rinkos ir įmonės „verslo aplinkos" analizę. Todėl šis kvalifikacinis reikalavimas yra nepakankamas norint užtikrinti efektyvų įmonių valdymą ir sudaro sąlygas praktiškai kiekvienam asmeniui, turinčiam aukštąjį išsilavinimą, pretenduoti užimti bendrovės valdybos nario pareigas, neatsižvelgiant į tai, ar asmuo turi kompetenciją finansų (finansų valdymo, finansų analizės ar audito) srityje, strateginio planavimo ir valdymo srityje, ar asmuo turi ūkio šakos, kurioje veikia tam tikra Savivaldybės valdoma įmonė, žinių (žinias apie ūkio šaką, kurioje veikia Savivaldybės valdoma įmonė, turėtų patvirtinti darbo atitinkamoje ūkio šakoje ar joje veikiančiame juridiniame asmenyje patirtis, taip pat aukštasis atitinkamos srities ir krypties išsilavinimas, susijęs su ūkio šakos sritimi)[16]. Pažymėtina, kad korupcijos rizikos analizės metu įvertinus Savivaldybės pateiktų dokumentų, kuriuose atsispindi UAB „Ukmergės šiluma" kolegialaus valdymo organo formavimo procedūrų praktinis atlikimas, nustatyta, kad Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Akcinių bendrovių įstatymo nuostatomis ir UAB „Ukmergės šiluma" įstatais, deleguoja tam tikrą asmenį į valdybą, kartu įgaliodama Savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu balsuoti už Savivaldybės siūlomą kandidatūrą[17]. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių (taip pat ir UAB „Ukmergės šiluma") valdybos netaiko praktikos periodiškai atlikti savo veiklos vertinimą ir poreikių analizę, pavyzdžiui, periodiškai nustatyti, kokios kompetencijos narių reikia siekiant šios bendrovės tikslų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima teigti, kad nepakankamas teisinis reglamentavimas didina korupcijos pasireiškimo tikimybę, nes suteikia plačius diskrecinius įgaliojimus Savivaldybei, taip sudaromos prielaidos Savivaldybės įmones valdyti nesivadovaujant Lietuvos Respublikos turto

---

6) sprendimus įsigyti ilgalaikio turto už kainą, didesnę kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo, jeigu įstatuose nenurodyta kitokia kaina ir pan.

[16] Nors Savivaldybė 2016-05-19 elektroniniu paštu informavo, kad UAB „Ukmergės šiluma" valdybos narių kompetencija atitinka bendrovės veiklos specifiką, t. y., šiuo metu suformuotos UAB „Ukmergės šiluma" valdybos pirmininkas S. J. yra kompetentingas strateginio planavimo, investicijų ir valdymo srityse, valdybos narė Z. M. – finansų ir ekonomikos srityse, o valdybos narys I. B. – bendruomenės atstovas, korupcijos rizikos analizės atlikimo metu STT, papildomai įvertinusi UAB „Ukmergės šiluma" valdybos formavimo tendencijas, nustatė, kad 2011 m. į UAB „Ukmergės šiluma" valdybos sudėtį įėjo Savivaldybės administracijos vyresnysis specialistas darbų saugai ir priešgaisrinei apsaugai A. P.

[17] Savivaldybės tarybos 2015-06-25 sprendimas „Dėl UAB „Ukmergės šiluma" nario pakeitimo, Nr. 7-95.

valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8[1] straipsnyje įtvirtintais visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais.

PASIŪLYMAI

1. Siekiant veiksmingos Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklos ir siekiant suformuluoti bendrą Savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymo politiką, jų valdymo reikalavimus, STT rekomenduoja Savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-04-02 įsakymu Nr. 13–468 patvirtintose Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklėse nustatyti baigtinį subjektų, galinčių būti bendrovių kolegialių valdymo organų nariais, kategorijas.

2. Savivaldybės vidaus teisės aktuose aiškiai įvardinti, (pavyzdžiui, kiekybine ar procentine išraiška), kiek valstybės (ar ne valstybės tarnautojų) Savivaldybė turėtų deleguoti į jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialius valdymo organus.

3. Svarstyti galimybę nustatyti didesnį nei 3 valdybos narių skaičiaus reikalavimą Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtoje įmonėje UAB „Ukmergės šiluma“, taip pat kitose savivaldybės įmonėse.

4. Pažymėtina, kad Savivaldybės valdomų bendrovių valdybos turi turėti visus būtinus įgaliojimus ir kompetencijas tam, kad vykdytų strateginio planavimo priemones ir įmonės vadovybės priežiūros funkcijas. Todėl siekiant tobulinti Savivaldybės įmonių valdymo efektyvumą bei kelti įmonių ir bendrovių valdybų narių kompetenciją, didinti jų nepriklausomumą ir motyvaciją efektyvinant įmonių veiklą, taip pat didinti įmonių veiklos skaidrumą, STT siūlo:

4.1. koreguoti Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklėse įtvirtintas nuostatas, reglamentuojančias kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialių valdymo organų (valdybų) nariams. Pavyzdžiui: Taisyklėse papildomai reglamentuoti, jog kiekvienos Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės valdyboje turi būti asmenų, turinčių:

4.1.1. kompetenciją finansų (finansų valdymo, finansų analizės ar audito) srityje;

4.1.2. kompetenciją strateginio planavimo ir valdymo srityje;

4.1.3. ūkio šakos, kurioje veikia Savivaldybės valdoma įmonė, žinių (žinias apie ūkio šaką, kurioje veikia valstybės valdoma įmonė, patvirtina darbo atitinkamoje ūkio šakoje ar joje veikiančiame juridiniame asmenyje patirtis, taip pat aukštasis atitinkamos srities ir krypties išsilavinimas, susijęs su šios ūkio šakos sritimi);

4.1.4. bendruomenių atstovus[18].

---

[18] Siūloma atsižvelgiant į projekte NOR–LT10–VRM-01-K-02-011 „Lietuvos Respublikos ir Norvegijos karalystes institucijų bendradarbiavimas perteikiant žinias ir gerąją patirtį administracinio–finansinio valdymo bei korupcijos mažinimo ir prevencijos srityje Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijoms“, įtvirtintas nuostatas. Pažymėtina, kad šio Projekto finansavimo šaltinis – 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo „Gebėjimų stiprinimas ir institucinis valstybės, paramos gavėjos, ir Norvegijos viešųjų institucijų, vietos ir regioninės valdžios

5. Svarstyti galimybę įpareigoti Savivaldybės tarybos komitetus periodiškai teikti rekomendacijas Savivaldybei dėl konkrečių specialiųjų atrankos reikalavimų nustatymo kiekvienai Savivaldybės kontroliuojamos bendrovės valdybos nario pozicijai, nustatymo, atsižvelgiant į Savivaldybės kontroliuojamos įmonės kompetencijos poreikį, įmonės strategiją, strateginiuose planuose iškeltus ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus, atitinkamos ūkio šakos rinkos situaciją, taip pat periodiškai vykdyti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių valdybų narių kompetencijų atitikimo Savivaldybės kontroliuojamų įmonių poreikiams stebėseną.

6. Svarstyti galimybę rekomenduoti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdyboms (įskaitant UAB „Ukmergės šiluma“ valdybą), periodiškai (pavyzdžiui, kartą per metus), atlikti veiklos vertinimą ir poreikių analizę, analizuojant, kokios kompetencijos narių reikia siekiant bendrovių tikslų. Veiklos vertinimą ir poreikių analizę siūlytina atlikti bent 6 mėnesiai prieš pasibaigiant kolegialaus valdymo organo (valdybos) kadencijai, taip pat kasmet baigiantis finansiniams metams, po to, kai Savivaldybės bendrovėje yra patvirtinamas kitų metų biudžetas, tačiau ne vėliau, nei iki eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo.

7. Formalizuoti atrankos į Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdybas, procedūras, o informaciją apie Savivaldybės kontroliuojamų įmonių kolegialių valdymo organų sudėtį ir kompetenciją bei paskyrimo terminą, skelbti Savivaldybės bei jos kontroliuojamų įmonių interneto svetainėse.

8. Svarstyti galimybę sudaryti stebėtojų tarybą[19], kuri atliktų visų Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių koordinatoriaus vaidmenį[20]. STT nuomone, stebėtojų taryba galėtų ženkliai prisidėti prie efektyvios ir skaidrios Savivaldybės įmonių valdymo ir priežiūros politikos, įgyvendintų valdymo ir priežiūros organų nepriklausomumo principus, taip pat užtikrintų tarptautine gerąja bendrovių valdymo praktika paremtų principų laikymąsi.

---

bendradarbiavimas“ programa. Projekto tikslas – perimti Norvegijos Karalystės gerąją patirtį ir žinias savivaldos institucijų veiklos efektyvumo didinimo ir korupcijos prevencijos srityse.

[19] Savivaldybė 2015-11-25 raštu Nr. (6.21)-18-2741 STT informavo, kad Stebėtojų tarybos sudarytos tik Savivaldybės viešosiose įstaigose.

[20] Pavyzdžiui, Stebėtojų taryba galėtų periodiškai apibendrinti visų Savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymo praktiką ir teikti pasiūlymus Savivaldybės Tarybai, Merui ir savivaldybės administracijos direktoriui dėl įmonių valdymo politikos tobulinimo, veiskmingumo didinimo, taip pat kauptų ir apibendrintų gerąją valdysenos praktiką.

3. SAVIVALDYBĖS REGULIAVIMO SRIČIAI PRISKIRTOS ĮMONĖS UAB „UKMERGĖS ŠILUMA“ PRIEŽIŪROS BEI KONTROLĖS PROCEDŪRŲ VYKDYMO ORGANIZAVIMAS.

Pažymėtina, kad UAB „Ukmergės šiluma“ per metus pagamina daugiau kaip 10 GWh šilumos[21], todėl šios įmonės veiklą reguliuoja ir kontroliuoja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Be šios komisijos, UAB „Ukmergės šiluma“ veiklą taip pat reguliuoja ir šios institucijos: Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Energetikos inspekcija ir Savivaldybės taryba. Tiek uždarosios akcinės bendrovės, kurių pagrindinis akcininkas yra Savivaldybė, tiek Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įstaigos, kurie Savivaldybės turtą valdo panaudos arba patikėjimo teise, savo ūkį tvarko savarankiškai, o audituotą įmonės veiklos ataskaitą tvirtina Savivaldybės taryba. Pažymėtina, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių ekonominės veiklos priežiūrą vykdo Savivaldybės Turto ir įmonių valdymo poskyris, o įmonių energetinę veiklą prižiūri Valstybinė energetikos inspekcija. Atsižvelgiant į tai korupcijos rizikos analizės atlikimo metu antikorupciniu požiūriu buvo analizuojama, kaip Savivaldybė organizuoja jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių priežiūros bei kontrolės procedūras UAB „Ukmergės šiluma“ atžvilgiu.

3.1. Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ finansinės veiklos kontrolės

Lietuvos Respublikos teisinėje bazėje yra reglamentuotas įmonių veiklos kontrolės mechanizmas. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo, reglamentuojančio įmonių, kurių teisinė forma yra akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, valdymą, 58 straipsnyje yra įtvirtinta nuostata, jog bendrovės finansinių ataskaitų rinkinio sudarymą ir bendrovės metinio pranešimo parengimą nustato įstatymai ir kiti teisės aktai. Bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinį tvirtina eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas. Jeigu bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinio auditas pagal įstatymus yra privalomas ar yra numatytas įstatuose, tvirtinamas tik audituotas metinių finansinių ataskaitų rinkinys. Bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinys kartu su bendrovės metiniu pranešimu ir auditoriaus išvada (jei auditas privalomas pagal įstatymus ar numatytas įstatuose) per 30 dienų nuo eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo turi būti pateiktas juridinių asmenų registro tvarkytojui. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 37 str. prievolė sudaryti metinių finansinių ataskaitų rinkinį bei parengti bendrovės metinį pranešimą, kurį svarsto ir tvirtina bendrovės valdyba, nustatyta bendrovės vadovui. Atsižvelgiant į tai, galima konstatuoti, jog Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų

[21] Savivaldybės pateikta informacija.

įmonių veiklos ataskaitų ir (ar) metinių pranešimų teikimas, tai – viena iš Savivaldybės vykdomos įmonių veiklos kontrolės priemonių.

Pažymėtina, kad nors STT pareigūnai, antikorupciniu požiūriu analizuodami Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma" finansinės veiklos kontrolės procedūras (informacijos apie įmonių veiklą teikimo aspektu), nustatė, kad korupcijos rizika yra minimali[22], tačiau Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių veikla šioje srityje galėtų būti dar labiau skaidrinama. Pavyzdžiui, korupcijos rizikos analizės metu nustatyta, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos akcinės bendrovės metinius pranešimus Savivaldybei turi teikti vadovaudamosi Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme įtvirtintomis nuostatomis[23]. Taip pat Savivaldybės tarybos, 2013-12-19 sprendimu Nr. 7–338 patvirtintu Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų ataskaitų teikimo Savivaldybės tarybai tvarkos aprašu. Atsižvelgiant į tai, buvo vertinama, kaip Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirta bendrovė UAB „Ukmergės šiluma" laikosi šių teisės aktų nuostatų. Antikorupciniu požiūriu įvertinus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos bendrovės UAB „Ukmergės šiluma" metinio pranešimo už 2014 metus turinį, nustatyta, kad UAB „Ukmergės šiluma" 2014 metų metinis pranešimas yra nepakankamai išsamus ir nevisiškai atitinka Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme įtvirtintas nuostatas. Atlikus UAB „Ukmergės šiluma" 2014 metų metinio pranešimo analizę, nustatyta, kad metiniame pranešime nėra pateikiamas pagrindinių įmonės rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais įmonė susiduria, apibendrinimas, bendrovės bendras metinis darbo užmokesčio fondas bei vidutinis mėnesinis darbuotojų darbo užmokestis pagal einamas pareigas. Taip pat metiniame pranešime neatsispindi informacija apie įvykius po balanso patvirtinimo bei nefinansinių veiklos rezultatų analizė. Atkreiptinas dėmesys, kad metiniame pranešime nurodytos įmonės veiklos planai ir prognozės yra formuluojamos pernelyg abstrakčiai[24]. Tokiu būdu Savivaldybė vykdydama jos reguliavimo sričiai priskirtų akcinių bendrovių finansinę veiklos kontrolę negali maksimaliai užtikrinti, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos bendrovės teiktų pakankamą ir išsamią informaciją apie savo veiklą. Pažymėtina, jog Savivaldybei neturint išsamios informacijos apie jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių veiklą gali kilti rizika, kad nebus priimami tinkami sprendimai dėl įmonių

[22] Pavyzdžiui, Savivaldybė 2016-05-20 el. paštu informavo, kad Savivaldybės administracijos Turto valdymo ir apskaitos skyrius periodiškai atlieka UAB „Ukmergės šiluma" ir kitų Savivaldybės kontroliuojamų įmonių išsamią finansinių rodiklių analizę už praėjusius finansinius metus ir teikia tarybai tvirtinti. Taip pat papildomai atliekama ir ketvirtinių finansinių rodiklių analizė, skaičiuojamas E. Altman'o bankroto tikimybės rodiklis Z. Periodiškai skaičiuojamų tarpinių rodiklių analizės duomenys yra pateikiami Savivaldybės vadovams ir savivaldybės ūkio komiteto nariams.

[23] Metinio pranešimo turinys yra nustatytas įstatymo 25 str.

[24] Pavyzdžiui, metiniame pranešime nurodoma, kad vienas iš UAB „Ukmergės šiluma" veiklos planų yra „ <...> išlikti didžiausia šilumos tiekėja Ukmergės rajone ir mažiausiomis sąnaudomis užtikinti saugų ir patikimą šilumos ir karšto vandens tiekimą vartotojams <...>"; „<...> suderinti ekonomiškai naudingas šilumos pirkimo iš nepriklausomo šilumos gamintojo kainą <...>" ir pan.

veiklos. Be to, įvertinus tai, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės buvo įsteigtos teikti viešąsias paslaugas, o jų steigėja yra Savivaldybė, galima teigti, kad ribotas informacijos metiniuose pranešimuose pateikimas gali būti vertinamas kaip veiksnys korupcijos rizikai kilti.

PASIŪLYMAI

1. Vadovaudamasi viešumo ir skaidrumo principais, STT rekomenduoja Savivaldybei, kaip jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių finansinės veiklos kontrolę užtikrinančiai institucijai, nustatyti griežtesnius reikalavimus bendrovių metinių pranešimų turiniui ir užtikrinti, jog įmonės laikytųsi Lietuvos Respublikos teisinėje bazėje reglamentuotų metinių pranešimų ir (ar) veiklos ataskaitų turiniui numatytų reikalavimų.

2. Užtikrinti, kad bendrovių tarpiniai ir metiniai pranešimai ir kita su jos veikla susijusi informacija būtų skelbiama Savivaldybės ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto svetainėse.

3.2. Dėl Savivaldybės veiklos organizuojant jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo darbo užmokesčio administravimo procedūras

Darbo užmokesčio reglamentavimui nemažą dėmesį skiria valstybė, teisės aktuose įtvirtindama darbuotojams garantuojamų lengvatų, pavyzdžiui, imperatyvų reikalavimą mokėti atlyginimą, ne mažesnį už minimalų darbo užmokestį. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. rugpjūčio 23 d. nutarimu „Dėl Valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo“ Nr. 1341 patvirtino Valstybės įmonių darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašą, kuriame yra reglamentuoti valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo principai bei valstybės įmonių darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtame teisės akte taip pat yra įtvirtinta rekomendacinio pobūdžio nuostata savivaldybėms, nustatant savivaldybės įmonių ir savivaldybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarųjų akcinių bendrovių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką, vadovautis minėtame nutarime įtvirtintomis teisės normomis. Tačiau dažnai valstybės teikiamos su darbo užmokesčiu susijusios garantijos neužtikrina puikaus darbuotojų darbo, todėl įmonės, siekdamos geresnių veiklos rezultatų, darbuotojams nustato daugiau teisių ir geresnes darbo užmokesčio sąlygas, nei tos, kurias garantuoja valstybė. Remiantis tuo, skiriami du darbo užmokesčio reglamentavimo metodai – valstybinis ir lokalinis (įmonės vidaus).

Atlikus Akcinių bendrovių įstatymo ir Savivaldybės vidaus teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių bendrovių vadovų darbo užmokesčio administravimo procedūrų organizavimą,

turinio analizę antikorupciniu požiūriu, atkreiptinas dėmesys, kad kiekvienu atveju, akcinių bendrovių vadovų atlyginimus nustato bendrovėse veikiančios valdybos[25], todėl tai sudaro sąlygas korupcijos rizikos požymių turinčiai valdybos narių diskrecijai kilti. Tačiau pažymėtina, jog antikorupciniu požiūriu įvertinus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų akcinių bendrovių vadovų darbo užmokesčio nustatymo procedūrų teisinį reglamentavimą, nustatyta, jog Savivaldybės taryba, siekdama sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, 2013-01-31 sprendimu Nr. 7–25, patvirtino Savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kuris įsigaliojo nuo 2013-06-01 ir yra taikomas Savivaldybės kontroliuojamoms uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose Savivaldybė turi 100 proc. akcijų. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Savivaldybės taryba šiuo Aprašu rekomendavo vadovautis ir UAB „Ukmergės šiluma“, kurios 99,98 proc. akcijų valdo Savivaldybė[26].

Pagirtina, kad Apraše ir jo vėlesniuose pakeitimuose yra reglamentuota vieninga jos kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarka (metodika). Pagal šio Savivaldybės vidaus teisės akto nuostatas, įmonės yra suklasifikuotos į kategorijas, atsižvelgiant į jų konkrečius praėjusių metų rodiklius, o Savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies ir kintamosios dalies. Mėnesinės algos pastovioji dalis[27] yra nustatoma minimalios mėnesinės algos dydžio koeficientais, atsižvelgiant į įmonės kategoriją, o mėnesinės algos kintamoji dalis priklauso nuo įmonės veiklos rezultatų ir nustatoma atsižvelgiant į šiuos vertinimo kriterijus:

- įmonės ūkinės – finansinės veiklos metų rezultatas pelningas, mokamas 20 proc. priedas;

- gamybos ir (ar) pardavimų ūkinės – finansinės veiklos metų apimtys auga, mokamas 10 proc. priedas;

- investicijų, mažinančių gamybos sąnaudas, gerinančių produkcijos ar paslaugų kokybę, darbuotojų darbo sąlygas, (ypač dėmesys kreipiamas į lėšų investicijoms gavimą iš įvairių Europos Sąjungos, šalies paramos fondų ir jų efektyvų įsisavinimą), panaudojimas, mokami priedai neatsižvelgiant į įmonės ūkinės – finansinės veiklos metų rezultatą[28].

Siekiant įvertinti ar UAB „Ukmergės šiluma“ valdyba vadovaujasi Aprašu, buvo analizuojami šios įmonės pateikti dokumentai, kuriuose atsispindi jos vadovo darbo užmokesčio

[25] Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 2 dalis.

[26] Savivaldybės tarybos 2013-07-4 sprendimas „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų darbo užmokesčio pastoviosios dalies koeficiento irkintamosios dalies patvirtinimo“, Nr. 7-195.

[27] Apraše reglamentuota, kad vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos pastoviosios dalies dydžiai gali būti mažinami, atsižvelgiant į įmonės ūkinės – finansinės veiklos metų rezultatą – nuostolį.

[28] Pažymėtina, kad Savivaldybės taryba 2014-05-29 sprendimu Nr. 7-153 ir 2015-05-21 sprendimu Nr. 7-50 patvirtino Savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų darbo užmokesčio pastoviosios dalies koeficientus ir kintamąją dalį – 50 proc. (mėnesinės algos pastoviosios dalies) ir rekomendavo UAB „Ukmergės šiluma“ valdybai nustatyti UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo atlyginimo dydį vadovaujantis Savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarka.

administravimo procedūrų praktinis atlikimas, šios įmonės vadovo atlyginimo dydžio nustatymo motyvai ir pagrįstumas 2015 metais. Nustatyta, kad bendrovės valdyba vadovavosi Aprašo nuostatomis dėl įmonių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinės algos pastoviosios ir kintamosios dalies dydžio nustatymo, nes 2013-07-11 valdybos posėdžio protokolu Nr. 6, patvirtintuose UAB „Ukmergės šiluma" darbuotojų darbo užmokesčio, skatinimo bei pašalpų mokėjimo nuostatuose yra reglamentuota, kad „<...> valdyba, nustatydama vadovo atlyginimo dydį <...>", vadovaujasi Aprašu <...>". Tai atsispindi ir Savivaldybės pateiktuose procedūriniuose dokumentuose, pavyzdžiui, UAB „Ukmergės šiluma" direktorius, vadovaudamasis 2015-05-29 UAB „Ukmergės šiluma" valdybos posėdžio protokolu Nr. 7, 2015-06-01 įsakymu "Dėl V. P. darbo sutarties sąlygų pakeitimo", Nr. PK-28 pakeitė V. P. darbo sutarties, sudarytos 2015-04-30 1.2 ir 3 punktus, nustatydamas, kad darbdavys įsipareigoja mokėti 4,9 koef. MMA[29] ir nuo 2015-06-01 iki 2016-05-31 atlyginimo kintamąją dalį 50 proc.

Tačiau pažymėtina, kad nors Savivaldybės vidaus teisės aktuose nustatytu, jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų darbo užmokesčio reguliavimo mechanizmu UAB „Ukmergės šiluma" vadovaujasi praktiškai, atkreiptinas dėmesys į šiuos korupcijos riziką vadovų darbo užmokesčio administravimo procedūrose didinančius korupcijos rizikos veiksnius:

1. Nors Savivaldybė informavo, kad UAB „Ukmergės šiluma" vadovui akcininkų susirinkimo sprendimu nebuvo didinama pastovioji darbo užmokesčio dalis, Aprašo 7 punkte reglamentuota galimybė, tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į įmonės veiklos pobūdį, visuotinio akcininko susirinkimo sprendimu įmonių vadovams taikyti iki 30 proc. didesnį mėnesinės algos pastoviosios dalies koeficientą, yra formuluojama pernelyg abstrakčiai ir sudaro sąlygas korupcijos rizikos požymių turinčiai diskrecijai pasireikšti taikant šią teisės normą.

2. Aprašo 2.2 punkte reglamentuota, kad „<...> bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinės algos kintamoji dalis, kuri negali viršyti 50 proc. mėnesinės algos pastoviosios dalies, priklauso nuo įmonės veiklos rezultatų, nuo darbo krūvio <...>", išsamiau nedetalizuojant darbo krūvio nustatymo kiekybinių kriterijų.

Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad nors Savivaldybė, kaip jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių veiklos kontrolę ir priežiūrą vykdanti institucija, turi patvirtinusi vidaus teisės aktą, kuriame yra reglamentuota jos kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarka (metodika), nepakankamai išsamus reglamentavimas didina korupcijos pasireiškimo tikimybę, nes suteikia per plačius diskrecinius įgaliojimus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdyboms ne visiškai tinkamai

[29] Savivalybė informavo, kad 2015-05-29 duomenimis, 2014 m. UAB „Ukmergės šiluma" apyvarta sudarė 15.6 mln. Lt., todėl vadovujantis Aprašo nuostatomis bendrovė yra priskirtina I kategorijai ir nustatomas 4.9 dydžio minimalios mėnesio algos koeficientas. Kintamoji mėnesinės algos dalis gali būti didinama vadovaujantis minėto Aprašo šiais kriterijais: a) bendrovės ūkinės – finansinės veiklos metų rezultatas pelningas (152089 pelno) – didinama 20 proc. (2014 m. pelno – nuostolių ataskaita); b) investicijų apimtis virš 5 mln. Lt – didinama 30 proc.

organizuoti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių vadovų darbo užmokesčio administravimo procedūras.

PASIŪLYMAI

1. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų darbo apmokėjimo tvarką išsamiai detalizuoti atvejus ir aplinkybes, kurioms atsiradus visuotinis akcininkų susirinkimas gali priimti sprendimą įmonių vadovams taikyti iki 30 proc. didesnį mėnesinės algos pastoviosios dalies koeficientą.

2. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų darbo apmokėjimo tvarką, išsamiau detalizuoti darbo krūvio nustatymo kiekybinius kriterijus, kuriais, kaip papildomu kriterijumi, būtų vadovaujamasi nustatant bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinės algos kintamosios dalies dydį.

3. Svarstyti galimybę Savivaldybės kontroliuojamų bendrovių vadovų mėnesinės algos kintamosios dalies dydį papildomai sieti ne tik su įmonės ūkinės – finansinės veiklos rezultatais, bet ir su pačių bendrovių vadovų pasiektais individuliais veiklos rezultatais, vykdant jiems iš anksto suformuluotas individualias metines užduotis, susietas su strateginiais įmonės tikslais, siektinus rezultatus, konkrečius veiklos rezultatų vertinimo rodiklius ir taikant jų individualios veiklos vertinimo procedūrą.[30] Vadovų veiklos vertinimas turėtų vykti kasmet (pateikiant veiklos ataskaitą) ir pasibaigus kadencijai. Vertinimo rezultatai (kaip ir kintamoji atlyginimo dalis) turėtų būti skelbiami viešai. STT nuomone, nors viešojo sektoriaus įmonių veiklos ataskaitų vertinimą reikėtų traktuoti kaip neatsiejamą vadovų veiklos vertinimo proceso dalį, tačiau vadovui turi būti nustatomos individualios užduotys ir siektini rezultatai. Pažymėtina, kad išankstinis užduočių vadovams formulavimas ir vertinimas yra svarbus siekiant susieti konkretaus vadovo veiklos užduotis su įmonės strateginiais tikslais. Šis įrankis taip pat padeda užtikrinti grįžtamąjį ryšį iš vadovo ir nustatyti bei įvertinti asmeninį kiekvieno indėlį siekiant iškeltų tikslų.

4. Savivaldybei svarstyti galimybę parengti bendrovių vadovų veiklos vertinimo metodinius nurodymus / rekomendacijas ir rekomenduoti jomis vadovautis jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdyboms.

3.3. Visuomenės informavimas

Atsižvelgiant į tai, kad veiklos viešumas skatina procedūrų skaidrumą, visuomenės informavimas laikytinas reikšminga prielaidų korupcijai pasireikšti mažinimo priemone.

---

[30] Korupcijos rizikos analizės atlikimo metu STT nustatė, jog analizuojamu laikotarpiu nebuvo vykdoma UAB „Ukmergės šiluma" vadovo veiklos vertinimas. Savivaldybės darbuotojų teigimu, pagrindinis bendrovių vadovų veiklos vertinimo rezultatas / jų veiklos kontrolė – tai metinių finansinių ataskaitų dokumentų rinkinys, tvirtinamas ar netvirtinamas kartu su visomis netvirtinimo pasekmėmis. Bendrovės valdybai svarstant ir tvirtinant metinį pranešimą, akcininkui tvirtinant finansinių ataskaitų rinkinius, tuo pačiu vertinama ir vadovo veikla, nors tai nėra svarstoma atskiru klausimu.

Pažymėtina, kad nors teisės aktai įpareigoja valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas pateikti teisinę ir veiklos informaciją interneto svetainėse[31], šie reikalavimai visa apimtimi netaikomi savivaldybių įmonėms, viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkių yra savivaldybė, akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.

Siekiant įvertinti, kaip Savivaldybės administracija ir Savivaldybės reguliavimo sričiai priklausanti įmonė UAB „Ukmergės šiluma" užtikrina savo veiklos viešumą, STT atliko jų internetinių tinklalapių turinio kokybinę analizę. Įvertinus Savivaldybės interneto tinklalapio turinį, informacijos apie jos reguliavimo sričiai priklausančias įmones viešinimo kontekste, nustatyta, kad Savivaldybės interneto tinklalapio skiltyje „Teisinė informacija" yra skelbiami su UAB „Ukmergės šiluma" ir kitomis savivaldybės kontroliuojamomis įmonėmis susiję teisės aktų projektai ir dėl šių projektų priimti sprendimai investicijų derinimo, finansinių ataskaitų rinkinių bei finansinių rodiklių tvirtinimo, vadovų darbo užmokesčio skaičiavimo ir kt. klausimais. Be to, vadovaudamasi Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-12-10 įsakymu Nr. 13–1859, Savivaldybė, šiame Apraše reglamentuotais terminais, savo interneto tinklalapyje skelbia apibendrinamąją informaciją apie jos reguliavimo sričiai priskirtas įmones. Todėl pastabų dėl Savivaldybės interneto tinklalapio turinio, informacijos apie jos reguliavimo sričiai priklausančias įmones viešinimo kontekste, STT neturi.

Įvertinus UAB „Ukmergės šiluma" interneto tinklalapis yra gana informatyvus, bendrąją prasme, pavyzdžiui, UAB „Ukmergės šiluma" interneto tinklalapyje yra skelbiama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos reikalaujama skelbti informacija, taip pat - informacija apie finansiniais metais vykdomus ir planuojamus pirkimus, įmonės darbuotojų darbo užmokestį, bendrovės investicijas, pasigęsta informacijos apie bendrovės veiklos planus, bendrovei nustatytus tikslus ir užduotis, veiklos rezultatus (pavyzdžiui, bendrovės tarpinių pranešimų, bendrovės vadovo veiklos ataskaitos už 2013 metus).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. kovo 7 d. nutarimo Nr. 258 redakcija) patvirtino Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašą (toliau – Aprašas), kuriuo turi vadovautis visos valstybės valdomos įmonės, neatsižvelgiant į jų dydį (kapitalo dydis, pardavimo ir (ar) paslaugų apimtis, darbuotojų skaičius), veiklos sritis ar teisinį statusą. Aprašo paskirtis – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą, atsakingumą Lietuvos visuomenei, patrauklumą investuotojams, galimiems verslo partneriams, taip pat sudaryti sąlygas diegti

[31] Pavyzdžiui, Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-18 nutarimu Nr. 480, yra reglamentuoti reikalavimai įstaigos interneto svetainės struktūrai, taip pat joje skelbiamos informacijos reikalavimai.

pasaulyje pripažintus gero valdymo principus valstybės valdomose įmonėse – rengti ir skelbti išsamią informaciją apie valstybės valdomų įmonių veiklą ir jos rezultatus. Be to, Skaidrumo gairėse nustatyti papildomi, be nustatytųjų įstatymuose, reikalavimai, kurie didintų valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir atsakingumą Lietuvos mokesčių mokėtojams, investuotojų pasitikėjimą jomis, padėtų pritraukti vietos ir užsienio investicijų. Pažymėtina, kad minėto teisės akto 6 punkte taip pat yra siūloma savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms ir savivaldybių institucijoms, įgyvendinančioms savivaldybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises, siekti, kad savivaldybių įmonės ir akcinės bendrovės arba uždarosios akcinės bendrovės, kurių savivaldybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, *mutatis mutandis* laikytųsi Aprašo nuostatų ir kartu su metinių finansinių ataskaitų rinkiniu teiktų pagal Rekomendacijas šioms institucijoms informaciją apie jų vykdomus specialiuosius įpareigojimus.

Apibendrinus Savivaldybės administracijos ir UAB „Ukmergės šiluma“ tinklalapių turinio analizės rezultatus, galima teigti, kad:

- Savivaldybė, vykdydama jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kontrolę, nepakankamai užtikrina, kad jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės teiktų pakankamą ir išsamią informaciją apie savo veiklą. Todėl visuomenė neturi pakankamai galimybių susipažinti su Savivaldybės įmonių vykdoma veikla ir jų veiklos rezultatais.

- Įvertinus tai, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių paskirtis yra teikti viešąsias paslaugas, o jų steigėja yra Savivaldybė, darytina išvada, kad Savivaldybės vykdomas visuomenės informavimas įmonių valdymo srityje yra nepakankamas ir gali būti vertinamas kaip veiksnys korupcijos rizikai kilti.

PASIŪLYMAI

1. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto tinklalapiuose, (įskaitant UAB „Ukmergės šiluma“ interneto tinklalapį), skelbti visą aktualią su įmonių valdymu susijusią informaciją. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės viešai atskleidžiama informacija turi objektyviai atspindėti Savivaldybės kontroliuojamos įmonės veiklos pobūdį, esamas ir tolesnes įmonės veiklos kryptis, uždavinius, tikslus ir veiklos rezultatus.

2. STT rekomenduoja Savivaldybei maksimaliai užtikrinti, kad informacija apie Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtas įmones būtų skelbiama vadovaujantis Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše nurodyta tvarka bei Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-12-10 įsakymu Nr. 13–1859 patvirtintame Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos apraše reglamentuotomis teisės normomis.

3. Savivaldybei periodiškai kontroliuoti, kaip Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės laikosi jų veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos.

MOTYVUOTOS IŠVADOS

1. Išanalizavus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma" vadovo bei įmonės valdybos narių atrankos, teikimo, skyrimo, atšaukimo, sprendimų priėmimo ir veiklos vertinimo procedūras, galima teigti, kad minėtoje veiklos srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

1.1. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų atrankos, teikimo ir skyrimo procedūras, nėra reglamentuota, kaip turėtų būti vykdomos savivaldybės bendrovių vadovų atrankos procedūros, apsiribojama abstrakčia nuostata, kad vadovus skiria ir atleidžia bendrovių valdybos. Antikorupciniu požiūriu ydingi teisinio reguliavimo trūkumai (Lietuvos Respublikos teisinės bazės nepakankamumas (neišsamus teisinis reglamentavimas) suteikia per plačią diskreciją Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių (akcinių ir uždarųjų akcinių bendrovių) kolegialiems valdymo organams (valdybų nariams), vykdantiems Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių, kuriose Savivaldybė valdo didžiąją dalį akcijų, vadovų atrankos, teikimo ir skyrimo procedūras (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma" valdymo procedūras" 2.1 poskyryje „Dėl UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos").

1.2. 2015 metais vykusios UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos procedūros metu nebuvo vykdomos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. 6 dalies nuostatos, kadangi Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos bendrovės kolegialaus valdymo organo (valdybos) nariai, pavyzdžiui, bendrovės valdybos pirmininkas, siekdamas įvertinti pretendento patikimumą ir mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę Savivaldybės įmonėje, nesikreipė į STT su prašymu pateikti informaciją apie asmenį, siekiantį eiti vadovo pareigas Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtoje UAB „Ukmergės šiluma" (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma" valdymo procedūras" 2.1 poskyryje „Dėl UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos").

1.3. Akcinių bendrovių įstatyme, Savivaldybės priimtuose vidaus teisės aktuose bei UAB „Ukmergės šiluma" įstatuose nėra reglamentuoti nei bendrieji, nei specialieji kvalifikaciniai ir (ar) vadovavimo patirties reikalavimai asmenims, siekiantiems eiti Savivaldybės valdomų akcinių ir (ar) uždarųjų akcinių bendrovių (taip pat ir UAB „Ukmergės šiluma"), vadovų pareigas (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma" valdymo procedūras" 2.1 poskyryje „Dėl UAB „Ukmergės šiluma" vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos").

1.4. Įvertinus Savivaldybės pateiktus dokumentus, kuriuose atsispindi šios bendrovės vadovo atrankos ir paskyrimo procedūrų praktinis atlikimas, nustatyta, kad nors valdybos protokole

yra nurodoma kandidato į bendrovės vadovus pavardė ir balsavusių „už“ pristatytą kandidatą valdybos narių skaičius, pasigesta konkrečių bei argumentuotų valdybos motyvų skirti konkretų asmenį bendrovės vadovu. Atsižvelgiant į tai, kad nesant oficialiai įformintų sprendimų motyvų mažėja atskaitomybės, ir kontrolės galimybės, ši UAB „Ukmergės šiluma“ valdybos veiklos protokolavimo praktika laikytina korupcijos riziką didinančia aplinkybe ir yra taisytina (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo procedūras“ 2.1 poskyryje „Dėl UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo atrankos ir skyrimo į pareigas tvarkos“).

1.5. Savivaldybės vidaus teisės aktuose nėra reglamentuotos bendrovių valdybų formavimo tvarkos procedūros, t. y. detaliau neįvardijama, kokie subjektai (pavyzdžiui, Savivaldybės administracijoje dirbantys karjeros valstybės tarnautojai, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, asmenys, nesantys valstybės tarnautojais, kiti asmenys ir pan.) ir kiek konkrečiai Savivaldybės valstybės tarnautojų (ar kitų specialistų) Savivaldybė gali deleguoti į jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialius valdymo organus (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo procedūras“ 2.2 poskyryje „Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos UAB „Ukmergės šiluma“ kolegialaus valdymo organo (valdybos) formavimo tvarkos“).

1.6. Kandidatų į Savivaldybės bendrovių kolegialių valdymo organų (valdybų) narius, atrankos kriterijai Savivaldybės vidaus teisės aktuose yra reglamentuojami pernelyg abstrakčiai, nenustatyti specialieji atrankos kriterijai (motyvai išdėstyti 2 skyriaus „Savivaldybės veikla organizuojant UAB „Ukmergės šiluma“ valdymo procedūras“ 2.2 poskyryje „Dėl Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos UAB „Ukmergės šiluma“ kolegialaus valdymo organo (valdybos) formavimo tvarkos“).

2. Išanalizavus Savivaldybės veiklą jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ administravimo ir kontrolės srityje, galima teigti, kad minėtoje veiklos srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

2.1. Savivaldybė, vykdydama jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kontrolę, nepakankamai užtikrina, kad UAB „Ukmergės šiluma“ visa apimtimi teiktų informaciją apie savo veiklą, ir visuomenė neturi pakankamai galimybių susipažinti su Savivaldybės įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vykdoma veikla ir jos vykdomos veiklos rezultatais. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės buvo įsteigtos siekiant teikti viešąsias paslaugas, o jų steigėja yra Savivaldybė, darytina išvada, kad Savivaldybės vykdomas visuomenės informavimas įmonių valdymo srityje yra nepakankamas ir gali būti vertinamas kaip veiksnys korupcijos rizikai kilti (motyvai išdėstyti 3 skyriaus „Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimas „3.3. poskyryje „Visuomenės informavimas“.

2.2 Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo užmokesčio administravimo procedūras reglamentuota galimybė bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinės algos kintamosios dalies dydį susieti ir su darbuotojo darbo krūviu, išsamiau nedetalizuojant darbo krūvio nustatymo kiekybinių kriterijų, sudaro sąlygas korupcijos rizikos požymių turinčiai diskrecijai pasireikšti taikant šią teisės normą (motyvai išdėstyti 3 skyriaus „Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimas 3.2 poskyryje „Dėl Savivaldybės veiklos organizuojant jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo darbo užmokesčio administravimo procedūras“).

2.3. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo užmokesčio administravimo procedūras, reglamentuota galimybė, tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į įmonės veiklos pobūdį, visuotinio akcininko susirinkimo sprendimu įmonių vadovams taikyti iki 30 proc. didesnį mėnesinės algos pastoviosios dalies koeficientą, yra formuluojama pernelyg abstrakčiai ir sudaro sąlygas korupcijos rizikos požymių turinčiai diskrecijai pasireikšti taikant šią teisės normą (motyvai išdėstyti 3 skyriaus „Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimas 3.2 poskyryje „Dėl Savivaldybės veiklos organizuojant jos reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ vadovo darbo užmokesčio administravimo procedūras“).

PASIŪLYMAI

1. Siekiant sumažinti korupcijos riziką Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma" valdymo srityje, formuojant jos kolegialius organus, siūloma:

1.1. užtikrinti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. nuostatų vykdymą, pavyzdžiui, įpareigojant Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdybas kreiptis į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės, pateikimo.

1.2. Siekdami kokybiškai ir efektyviai įgyvendinti KPĮ 9 straipsnio nuostatą dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas savivaldybėje, savivaldybės įstaigoje ar įmonėje pateikimo, rekomenduojame sudaryti sąrašą pareigybių (savivaldybės administracijoje, savivaldybės įstaigose ir įmonėse), į kurias, prieš skirdama asmenį, savivaldybė, savivaldybės įstaiga ar įmonė pateiks rašytinį prašymą STT dėl informacijos apie šias pareigas siekiantį eiti asmenį.

1.3. Informuoti visuomenę apie savivaldybės vykdomą antikorupcinę veiklą, skaidrumą ir pastangas, kad savivaldybės administracijoje, savivaldybės įstaigose ir įmonėse dirbtų tik nepriekaištingos reputacijos asmenys, ir minėtą sąrašą skelbti savivaldybių interneto tinklalapiuose, nuolat jį peržiūrėti ir atnaujinti.

1.4. Savivaldybei priimti vidaus teisės aktą ir nustatyti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių, kurių teisinė forma yra akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, vadovų atrankos procedūros tvarką, įvardinti ir (ar) nustatyti bendruosius kvalifikacinius (ar vadybos patirties) reikalavimus ir (ar) kriterijus asmenims, siekiantiems eiti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų pareigas ir rekomenduoti juo vadovautis UAB „Ukmergės šiluma" valdybą.

1.5. Patvirtinti rekomendacinio pobūdžio bendrąsias Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų atrankos gaires, nustatančias pagrindinius bendrovių vadovų atrankos principus (konkurencingus atrankos reikalavimus, atitinkančius darbo rinkos realijas) ir rekomenduoti juo vadovautis UAB „Ukmergės šiluma" valdybą.

1.6. Siekiant užtikrinti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdymo skaidrumą, stiprinti visuomeninę kontrolę, skelbti bendrovių valdybų priimtus sprendimus dėl bendrovių vadovų atrankos ir skyrimo Savivaldybės ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto tinklalapiuose.

1.7. Užtikrinti, kad visais atvejais UAB „Ukmergės šiluma" (ir kitų savivaldybės bendrovių) valdybų protokoluose būtų fiksuojami priimamų sprendimų motyvai, pateikiami

paaiškinimai, išsakytos pastabos, kiekvieno nario atskiroji nuomonė ir kita antikorupciniu požiūriu skaidriai valdybų veiklai reikšminga informacija.

1.8 Siekiant suformuluoti veiksmingą Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklą ir bendrą Savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymo politiką, jų valdymo reikalavimus, STT rekomenduoja Savivaldybei sukonkretinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2014-04-02 įsakymu Nr. 13–468 patvirtintas Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisykles ir jose reglamentuoti baigtinį subjektų, galinčių būti bendrovių kolegialių valdymo organų nariais, sąrašą.

1.9. Savivaldybės vidaus teisės aktuose aiškiai įvardinti, (pavyzdžiui, kiekybine ar procentine išraiška), kiek valstybės (ar ne valstybės tarnautojų) Savivaldybė turėtų deleguoti į jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialius valdymo organus.

1.10. Svarstyti galimybę nustatyti didesnį nei 3 valdybos narių skaičiaus reikalavimą Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtoje įmonėje UAB „Ukmergės šiluma“.

1.11. Siekiant tobulinti Savivaldybės įmonių valdymo efektyvumą bei kelti įmonių ir bendrovių valdybų narių kompetenciją, didinti jų nepriklausomumą ir motyvaciją efektyvinant įmonių veiklą, taip pat didinti įmonių veiklos skaidrumą, tikslinga:

- koreguoti Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklėse įtvirtintas nuostatas, reglamentuojančias kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių kolegialių valdymo organų (valdybų) nariams. Pavyzdžiui: Taisyklėse papildomai reglamentuoti, jog kiekvienos Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės valdyboje turi būti asmenų, turinčių:

a) kompetenciją finansų (finansų valdymo, finansų analizės ar audito) srityje;

b) kompetenciją strateginio planavimo ir valdymo srityje;

c) ūkio šakos, kurioje veikia Savivaldybės valdoma įmonė, žinių (žinias apie ūkio šaką, kurioje veikia valstybės valdoma įmonė, patvirtina darbo atitinkamoje ūkio šakoje ar joje veikiančiame juridiniame asmenyje patirtis, taip pat aukštasis atitinkamos srities ir krypties išsilavinimas, susijęs su šios ūkio šakos sritimi);

d) bendruomenės atstovų.

1.12. Įpareigoti Savivaldybės tarybos komitetus periodiškai teikti rekomendacijas Savivaldybei dėl konkrečių specialiųjų atrankos reikalavimų nustatymo kiekvienai Savivaldybės kontroliuojamos bendrovės valdybos nario pozicijai, nustatymo, atsižvelgiant į Savivaldybės kontroliuojamos įmonės kompetencijos poreikį, įmonės strategiją, strateginiuose planuose iškeltus ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus, atitinkamos ūkio šakos rinkos situaciją, taip pat periodiškai vykdyti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių valdybų narių kompetencijų atitikimo Savivaldybės kontroliuojamų įmonių poreikiams stebėseną.

1.13. Rekomenduoti Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdyboms (įskaitant UAB „Ukmergės šiluma“ valdybą), periodiškai (pavyzdžiui, kartą per metus), atlikti savo veiklos vertinimą ir poreikių analizę, analizuojant, kokios kompetencijos narių reikia siekiant bendrovių tikslų. Veiklos vertinimą ir poreikių analizę siūlytina atlikti bent 6 mėnesiai prieš pasibaigiant kolegialaus valdymo organo (valdybos) kadencijai, taip pat kasmet baigiantis finansiniams metams, po to, kai Savivaldybės bendrovėje yra patvirtinamas kitų metų biudžetas, tačiau ne vėliau, nei iki eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo.

1.14 Formalizuoti atrankos į Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdybas, procedūras, o informaciją apie Savivaldybės kontroliuojamų įmonių kolegialių valdymo organų sudėtį ir kompetenciją bei paskyrimo terminą, skelbti Savivaldybės bei jos kontroliuojamų įmonių interneto svetainėse.

1.15. Svarstyti galimybę sudaryti stebėtojų tarybą, kuri atliktų visų Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių koordinatoriaus vaidmenį. STT nuomone, stebėtojų taryba galėtų ženkliai prisidėti prie efektyvios ir skaidrios Savivaldybės įmonių valdymo ir priežiūros politikos, įgyvendintų valdymo ir priežiūros organų nepriklausomumo principus, taip pat užtikrintų tarptautine gerąja bendrovių valdymo praktika paremtų principų laikymąsi.

2. Siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės UAB „Ukmergės šiluma“ priežiūros bei kontrolės procedūrų vykdymo organizavimo srityje, siūloma:

2.1. Vadovaudamasi viešumo ir skaidrumo principais, STT rekomenduoja Savivaldybei, kaip jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių finansinės veiklos kontrolę užtikrinančiai institucijai, nustatyti griežtesnius reikalavimus bendrovių metinių pranešimų turiniui ir užtikrinti, jog įmonės laikytųsi Lietuvos Respublikos teisinėje bazėje reglamentuotų metinių pranešimų ir (ar) veiklos ataskaitų turiniui numatytų reikalavimų.

2.2. Užtikrinti, kad bendrovių tarpiniai ir metiniai pranešimai ir kita su jos veikla susijusi informacija būtų skelbiama Savivaldybės ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto svetainėse.

2.3. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų darbo apmokėjimo tvarką išsamiai detalizuoti atvejus ir aplinkybes, kurioms atsiradus visuotinis akcininkų susirinkimas gali priimti sprendimą įmonių vadovams taikyti iki 30 proc. didesnį mėnesinės algos pastoviosios dalies koeficientą.

2.4. Savivaldybės vidaus teisės aktuose, reglamentuojančiuose jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių vadovų darbo apmokėjimo tvarką, išsamiau detalizuoti darbo krūvio nustatymo kiekybinius kriterijus, kuriais, kaip papildomu kriterijumi, būtų vadovaujamasi nustatant bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių mėnesinės algos kintamosios dalies dydį.

2.5. Svarstyti galimybę Savivaldybės kontroliuojamų bendrovių vadovų mėnesinės algos kintamosios dalies dydį papildomai sieti ne tik su įmonės ūkinės – finansinės veiklos rezultatais, bet ir su pačių bendrovių vadovų pasiektais individuliais veiklos rezultatais, vykdant jiems iš anksto suformuluotas individualias metines užduotis, susietas su strateginiais įmonės tikslais, siektinus rezultatus, konkrečius veiklos rezultatų vertinimo rodiklius ir taikant jų individualios veiklos vertinimo procedūrą. Vadovų veiklos vertinimas turėtų vykti kasmet (pateikiant veiklos ataskaitą) ir pasibaigus kadencijai.

2.6. Parengti bendrovių vadovų veiklos vertinimo metodinius nurodymus / rekomendacijas ir rekomenduoti jomis vadovautis jos reguliavimo sričiai priskirtų bendrovių valdyboms.

2.7. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įmonių interneto tinklalapiuose, (įskaitant UAB „Ukmergės šiluma“ interneto tinklalapį), skelbti aktualią su įmonių valdymu susijusią informaciją. Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės viešai atskleidžiama informacija turi objektyviai atspindėti Savivaldybės kontroliuojamos įmonės veiklos pobūdį, esamas ir tolesnes įmonės veiklos kryptis, uždavinius, tikslus ir veiklos rezultatus.

2.8. Savivaldybei maksimaliai užtikrinti, kad informacija apie Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtas įmones būtų skelbiama vadovaujantis Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių apraše nurodyta tvarka bei Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-12-10 įsakymu Nr. 13–1859 patvirtintame Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos apraše reglamentuotomis teisės normomis.

2.9. Savivaldybei periodiškai kontroliuoti, kaip Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos įmonės laikosi jų veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos.

2.10. Tam, kad Savivaldybė veiksmingai prisidėtų prie Lietuvos Respublikos deklaruojamos antikorupcinės politikos, nuosekliai mažintų prielaidas korupcijai pasireikšti tiek Savivaldybės administracijoje, tiek Savivaldybės įmonėse, STT rekomenduoja, atsižvelgiant į nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir pateiktus pasiūlymus Savivaldybės įmonių valdymo srityje, atnaujinti kovos su korupcija programą.

2.11. Atnaujinant Savivaldybės kovos su korupcija programą, siūlytina vadovautis Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis STT direktoriaus 2014-06-05 įsakymu Nr. 2–185, ir STT Savivaldybei pateiktomis rekomendacijomis dėl kovos su korupcija programos tobulinimo.

Direktoriaus pavaduotojas Romas Zienka

Aistė Alekniene, tel. (8 706) 63 414, el. p. aiste.alekniene@stt.lt

Išvados dėl Ukmergės rajono savivaldybės
korupcijos rizikos analizės
1 priedas

TEISĖS AKTAI IR DOKUMENTAI, SU KURIAIS SUSIPAŽINTA IR (AR) KURIE IŠNAGRINĖTI ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ

I. Lietuvos Respublikos teisės aktai ir dokumentai

1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (2014 m. birželio 26 d. įstatymo Nr. I-533 redakcija).

2. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (2014 m. birželio 12 d. įstatymo Nr. VIII-1234 redakcija).

3. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Antroji knyga „Asmenys", II dalis „Juridiniai asmenys".

4. Lietuvos Respublikos darbo kodekso XII skyrius „Darbo sutartis", XV skyrius „Darbo užmokestis. Garantijos ir kompensacijos".

5. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas.

6. Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas.

7. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas.

8. Lietuvos Respublikos strateginio planavimo įstatymas.

9. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas.

10. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas.

11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 7 d. nutarimas „Dėl viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos patvirtinimo" Nr. 171.

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 23 d. nutarimas „Dėl valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo" Nr. 1341.

13. Valstybės ir savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo viešosiose įstaigose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1025.

14. Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. kovo 7 d. nutarimo Nr. 258 redakcija).

15. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, patvirtintos energetikos ministro 2010-10-25 įsakymu Nr. 1–195.

16. Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašas, patvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013-06-17 nutarimu Nr. 03-235.

17. Šilumos kainų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009-07-08 nutarimu Nr. O3-96.

18. Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklės, patvirtintos energetikos ministro 2010-05-19 įsakymu Nr. 1-145.

19. Įmonės technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarka, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013-08-27 nutarimu Nr. 03-336.

II. Savivaldybės pateikti teisės aktai ir procedūrų dokumentai

1. Ukmergės rajono savivaldybės 2015 m. balandžio 17 d. raštu Nr. (6.21)-18-896 pateikta informacija.

2. Ukmergės rajono savivaldybės 2015 m. lapkričio 25 d. raštu Nr. (6.21)-18-2741 pateikta informacija.

3. Atstovavimo Ukmergės rajono savivaldybei bendrovėse taisyklės, patvirtintos 2014-04-02 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 13–468.

4. Ukmergės rajono savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas (kartu su redakcijomis).

5. Savivaldybės kontroliuojamų įmonių veiklos viešumo užtikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2013-01-31 sprendimu Nr. 7–25 (kartu su aktualiomis redakcijomis).

6. Biudžetinių ir viešųjų įstaigų, Savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų ataskaitų teikimo Savivaldybės tarybai tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2013-12-19 sprendimu Nr. 7–338.

7. Įmonių, besiverčiančių šilumos tiekimo veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, investicinių planų derinimo su savivaldybės taryba tvarka, patvirtinta Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2008-01-30 sprendimu Nr. 7–12.

8. Uždarosios akcinės bendrovės „Ukmergės šiluma“ pateikta informacija: 2012–2015 metų UAB „Ukmergės šiluma“ valdybos posėdžių protokolai dėl vadovo rinkimo, atlyginimo dydžio nustatymo, finansinės veiklos, veiklos rodiklių, kitų einamųjų klausimų.

9. Savivaldybės interneto tinklalapyje www.ukmerge.lt ir Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtos UAB „Ukmergės šiluma“ skelbiama su šios įmonės valdymu susijusi informacija.

10. Savivaldybės ir UAB „Ukmergės šiluma“ 2016-04-20, 2016-05-04, 2016-05-06 elektroniniu paštu pateikta informacija.

III. Kiti dokumentai:

1. Valstybės kontrolės 2009 m. gruodžio 23 d. valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P2-20-13-24 „Valstybės įmonių valdymas“.

2. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 2015 m. principai bendrovių valdymui[32].

3. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 2015 m. gairės valstybės įmonių valdymui[33].

---

[32] Prieiga per internetą: http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/2615021e.pdf?expires=1464293837&id=id&accname=guest&checksum=DF1E08DF261420BEE60A60276798FD8C

[33] http://www.oecd.org/daf/ca/soemarket.htm; http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2015_9789264244160-en

Išvados dėl Ukmergės rajono savivaldybės
korupcijos rizikos analizės
2 priedas

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS[34]

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Savivaldybės planuojamos įgyvendinti priemonės
	Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodyti pasiūlymai, susiję su antikorupciniu kai kurių Savivaldybės veiklos sričių vertinimu, taip pat pasiūlymai dėl Savivaldybėje įgyvendinamų korupcijos prevencijos priemonių.	**Atsižvelgta** – detalizuoti, nurodyti kaip? **Atsižvelgta iš dalies** – detalizuoti, nurodyti kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? **Neatsižvelgta** – pagrįsti kodėl?

---

[34] **Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.**